

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

BG

Реч

Брюксел, 5 ноември 2014 г.
ЕСП/14/48

Реч на г-н Витор Калдейра — председател на Европейската сметна палата

Представяне на годишните доклади за 2013 г.

Комисия по бюджетен контрол на Европейския парламент

Брюксел, 5 ноември 2014 г.

В случай на различия, предимство има устното изложение на речта.

ECA Press

Damijan Fišer – Служител в пресслужбата

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Тел.: (+352) 4398 45410 Моб. тел.: (+352) 621 55 22 24

Email: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

Г-жо председател,

Уважаеми членове,

За мен е чест да представя годишния доклад на Сметната палата за финансовата 2013 година пред Комисията по бюджетен контрол на Европейския парламент.

Сметната палата съзнава, че публикува своя доклад във важен период на промени в Европа.

В Европейския парламент, както и в тази комисия, участват нови членове, а в ръководството на Европейската комисия също има нови лица.

По отношение на финансовото управление на ЕС за периода 2014—2020 г. бяха изготвени нови разходни програми и финансови правила, които сега трябва да бъдат съответно изпълнени.

И въпреки че най-лошият етап от финансовата и икономическа криза може би вече е зад нас, все още е необходимо да се използват възможно най-добре ограничените финансови ресурси.

Въз основа на натрупания опит от дългогодишната си одитна дейност, Сметната палата подготвя обзорен доклад за основните рискове пред финансовото управление на бюджета на ЕС.

В настоящия годишен доклад относно бюджета на ЕС Сметната палата представя и редица изводи от финансовото управление през 2013 г., които ще послужат за преодоляване на предизвикателствата в периода 2014—2020 г.

Уважаеми членове,

В началото на новия разходен период нашият доклад заявява, че финансовото управление на ЕС като цяло все още не е достатъчно добро.

ЕС разходва своя бюджет, но все още има възможност да се подобри значително начинът, по който се изразходват тези средства.

Финансовите ръководители на ЕС не само трябва да използват всички налични ресурси, но също така имат задължението да следят дали разходването на средства съответства на правилата на ЕС и дали чрез това се постигат стойностни резултати за гражданите.

Те следва да могат да се отчетат за дейността си и по трите аспекта: разходване на средствата, спазване на правилата и постигане на очакваните резултати.

Постигането на баланс между тях несъмнено е трудно. Тази година нашият годишен доклад отправя предупреждение за рисковете, възникващи тогава, когато не се обръща достатъчно внимание и на трите аспекта едновременно.

Какви резултати са постигнали финансовите ръководители на ЕС през 2013 г. на равнището на ЕС и на други нива? И какви поуки следва да бъдат извлечени?

По отношение на **разходването на финансовите ресурси на ЕС**, както е отбелязано в нашия доклад, плащанията от бюджета на ЕС през 2013 г. достигат почти 99% от максималния размер на предоставените средства за годината.

ЕС е изразходвал общо над 148 млрд. евро. Това е повече от сумата, изразходвана годишно от правителствата на 18 от 28-те държави членки, и представлява около 290 евро на всеки гражданин на ЕС.

При разходването на бюджета за 2013 г. са извършени плащания към милиони лица и организации, в т.ч. земеделски производители, малки предприятия и публични органи в цяла Европа и по света.

В доклада за 2013 г. Сметната палата заключава, че тези операции са регистрирани и отчетени правилно, в съответствие с международните стандарти за счетоводна отчетност на базата на

текущо начисляване. Такова е заключението за състоянието от началото на програмния период през 2007 г.

С други думи, Сметната палата изрази одитно становище без резерви по отношение на надеждността на отчетите на ЕС за 2013 г., които са изготвени от Комисията.

Но позволете ми да обърна внимание на два въпроса, свързани с **управлението на паричните потоци на ЕС** през следващите години.

На първо място, въпреки високия процент плащания, отчетите показват, че непогасените финансови задължения и другите пасиви продължават да се увеличават през 2013 г. В края на годината техният размер е 322 млрд. евро и тази цифра се очаква да се увеличи, тъй като бюджетът за 2014 г. предвижда поемането на задължения в по-голям размер от извършваните плащания.

Тези „надвиснали“ финансови задължения са повод за особена загриженост, защото за пръв път таваните за плащане се очаква да останат относително стабилни в реално изражение за няколко години.

В този контекст е важно да се предвиди потенциалният недостиг на средства за програмите на ЕС. Ето защо Сметната палата отново препоръчва, наред с другото, Комисията да изготви дългосрочна прогноза за паричните потоци.

На второ място, значителни по размер средства на ЕС вече са разпределени в **инструменти за финансов инженеринг**, а Комисията планира да използва тези инструменти още по-активно в бъдеще.

Средствата на ЕС, заделени за подобни инструменти, впоследствие се използват, за да подпомагат инвестиционни проекти чрез заеми, гаранции или капиталови инвестиции.

Според последните данни на Комисията обаче, само 37 % от 8,4 млрд. евро, използвани за инструменти за финансов инженеринг от 2007 г. до края на 2012 г., са били реално изплатени на крайните бенефициенти.

Освен това тези инструменти са сложни и е трудно да бъдат отчетени правилно, което също така затруднява и публичния надзор.

Поради това Сметната палата препоръчва на Комисията да положи усилия да гарантира, че вноските от бюджета на ЕС за тези инструменти отразяват реалната необходимост от парични потоци, както и че се отчитат правилно.

Уважаеми членове,

Бюджетът на ЕС се изразходва. Но от извършения одит още веднъж става ясно каква голяма част от тези разходи не са извършени **в съответствие с правилата**.

Съгласно изискванията на Договора, Сметната палата извършва своя годишен одит с цел да предостави декларация за достоверност относно надеждността на отчетите на ЕС, която обхваща също така и редовността на свързаните с отчетите операции.

Както през всички предходни години от програмния период, Сметната палата заключава, че като цяло:

- Приходите за 2013 г. са редовни.
- Финансовите задължения, поети през 2013 г., също са редовни.
- Плащанията обаче са съществено засегнати от грешки.

Достигнахме до тези заключения основно чрез тестване на представителни извадки от операциите, свързани с приходите и с разходите.

Този подход ни позволява да изготвяме надеждни изчисления на вероятния процент грешки за плащанията като цяло, както и за различните разходни области на бюджета.

Нашето изчисление показва, че за 2013 г. общия процент грешки за плащанията е 4,7%, докато за 2012 г. той е 4,8%. Както знаете, през всички години, за които сме одитирали отчетите на ЕС вероятният процент грешки е бил по-висок от стойността, която наричаме праг на същественост — 2%.

През 2013 г. почти всички разходни области са засегнати от съществено ниво на грешки. Единственото изключение са средствата, които ЕС разходва за собствената си администрация, в размер на 10,6 млрд. евро.

Нашите резултати показват също така, че грешки възникват не само във всички области на оперативни разходи, но и на всички места, където се разходват средства на ЕС.

При все това, вероятният процент грешки е по-висок в областите, в които отговорността за управлението на средствата на ЕС е споделена между Комисията и държавите членки. През 2013 г. вероятният процент грешки за 80 % от средствата на ЕС, попадащи под споделено управление, е 5,2 %. В други области, които се управляват най-вече пряко от Комисията, този процент е 3,7 %.

Както и през 2012 г., двете области на политика, които са най-засегнати от грешки, са регионалната политика и развитието на селските райони.

Освен това нашите одитни резултати показват, че прилагането на процедури за вътрешен контрол може значително да промени ситуацията.

Както отбелязваме в нашия доклад, Комисията и националните органи са предприели редица корективни действия по отношение на грешките, които те са разкрили в одитираните от Сметната палата операции. Без тези действия общият вероятен процент грешки, изчислен от Сметната палата, щеше да бъде значително по-висок — 6,3 % вместо 4,7 %.

Но вътрешния контрол би могъл да бъде още по-ефективен. Както и в предходни години, националните органи са разполагали с достатъчно налична информация за разкриване и коригиране на голяма част от грешките, открити от Сметната палата, още преди да поискат възстановяване на разходите от Комисията. В областта на развитието на селските райони например Сметната палата изчислява, че по този начин размерът на вероятния процент грешки принципно е можел да бъде намален от 6,7 % на 2,0 %.

Сметната палата счита, че всички държави членки следва да предприемат действия за намаляване на броя на грешките при разходването на средства на ЕС на национално ниво, както и да подобрят качеството на информацията, която предоставят относно функционирането на техните системи за контрол.

Въпреки че Сметната палата, в качеството си на независим одитор, няма за задача да компенсира недостатъците в отчитането за управлението по отношение на редовността на разходите, наше задължение е да посочим дали наличните на ниво ЕС данни дават точна представа за реалността.

Както посочваме в нашия доклад, получените от Сметната палата резултати сочат, че Комисията може би подценява реалния размер на изложените на риск суми.

Ако Комисията и държавите членки целят да намалят значително процента грешки, те ще трябва да изготвят по-добра информация относно грешките при разходването на средствата и корективните действия, които предприемат.

Но най-важно е те да се насочат към същността на проблема. Нашият доклад дава представа за видовете грешки, за които националните органи трябва да следят. В доклада са изложени много типични примери за грешки, като например:

- предприятие е кандидатствало за финансиране като МСП, докато всъщност то е собственост на голяма компания;
- управителите на проект за летище са увеличили обхвата на съществуваща обществена поръчка, без да дадат възможност на други оференти да участват в процедурата; и
- земеделски производител е заявил субсидия за пасище, което в действителност е отчасти покрито от храсти и дървета.

Тези примери показват основните източници на грешки, а именно:

- заявления за недопустими разходи, проекти, дейности или бенефициенти;
- сериозни нарушения на правилата за обществени поръчки; и
- неправилно деклариране на земеделски площи.

Финансовите ръководители на ЕС и на национално ниво следва да се съсредоточат най-напред върху предотвратяването и след това върху разкриването и коригирането на грешки, които възникват поради описаните причини. Те също така следва да имат предвид колко е важно да се спазват условията за допустимост и правилата за обществени поръчки за осигуряването на ефикасно и ефективно използване на средствата на ЕС за постигане на целите на неговите политики.

Уважаеми членове,

През програмния период 2007—2013 г. разпоредителите със средства на ЕС се фокусираха на първо място върху разходването на наличните финансови ресурси, след това върху спазването на нормативните изисквания и едва тогава — в сравнително ограничена степен — върху **постигането на резултати** и въздействие.

Това отразява една основна характеристика на механизмите за управление на бюджета на ЕС. Служителите на държавите членки и на ниво ЕС се намират под значителен натиск да извършват разходи, защото в противен случай могат да изгубят финансирането, но липсват подобни стимули за постигане на резултати с тези средства.

Вследствие на това, системите за управление на ниво ЕС и на национално ниво са изградени основно с цел използване на наличните финансови ресурси и осигуряване на съответствие с правилата за получаване на финансиране, а не с оглед постигането на резултати.

За да се подобрят значително резултатите, това следва да се промени. В глава 10 от годишния доклад на Сметната палата са представени много примери, взети от 19-те специални доклада, приети от Палатата през 2013 г., които показват как по-силният акцент върху резултатите може да подобри общото изпълнение.

В този контекст Сметната палата приветства инициативите на Комисията за насърчаване на култура на стремеж към постигане на резултати.

Тази култура следва да се основава на истински стремеж, както на ниво ЕС, така и на национално равнище, за постигане на възможно най-добрите резултати с ограничените финансови ресурси на ЕС.

От особено значение е също така да се предоставят и подходящи стимули за насърчаване на постигането на резултати.

В нашия доклад признаваме ролята, която **резервът за изпълнение** може да има в това отношение. Сметната палата обаче предупреждава, че за да може той да създаде ефективен финансов стимул за държавите членки, следва да се съгласуват предварително подходящи количествени цели за резултатите, както и да се предоставя надеждна информация относно напредъка за тяхното постигане.

Сметната палата подчертава също така, че едно необходимо условие за осигуряване на по-ефективно отчитане на резултатите на ниво ЕС е наличието на по-добра информация за постигнатите резултати.

В последните години се наблюдават значителни изменения в рамката за отчитане на резултатите на ниво ЕС, по-специално въвеждането на годишния доклад за оценка на финансите на Съюза, изготвян от Комисията.

Сметната палата обаче счита, че тази рамка трябва да бъде доусъвършенствана, най-вече поради прекалено фрагментарния ѝ характер и поради факта, че не обръща достатъчно внимание на важни аспекти като допълнителните ползи от участието на ЕС или напредъка в изпълнението на целите на стратегията Европа 2020.

Поради това отправяме три конкретни препоръки към Комисията:

- На първо място, при следващото преразглеждане на финансовия регламент да предложи по-последователна рамка за отчитане на изпълнението;
- На второ място, да обобщава напредъка в изпълнението на целите на Европа 2020 в годишния доклад относно оценката на финансите на Съюза; и
- На трето място, да продължи да развива механизмите в рамките на Комисията за поемане на отговорност за приноса на разходваните средства на ЕС за постигане на целите на политиките.

Г-жо председател, уважаеми членове.

Управлението на бюджета на ЕС би могло — и трябва — да бъде по-добро.

Както вече отбелязах в началото, не става въпрос за избор между разходването на средства, спазването на правилата и постигането на резултати. Става въпрос за постигането на трите цели едновременно.

Необходимо е също така бюджетът на ЕС да стане по-лесен за управление, с по-ясни цели и по-прости правила за извършване на разходи. Това са основните поуки от бюджетния период 2007—2013 г., които ще намерите и в обзорния ни документ за разходите в областта на земеделието и сближаването, публикуван днес.

Надявам се, че и при представянето на нашия годишен доклад за 2013 г. успех да покажа силния стремеж на Сметната палата да използва своята одитна дейност в помощ на институциите на ЕС, в т.ч. на Европейския парламент, и на държавите членки, за да могат те да използват по най-добрия начин средствата на ЕС и да постигнат резултатите, които гражданите на ЕС очакват да видят.

Благодаря ви за вниманието.